



Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
na tradicionalni slovesnosti ob dnevu slovensko-britanskega prijateljstva**

Gornji Suhor pri Vinici, 8. maj 2023

Velja govorjena beseda.

*Spoštovani gospod župan,
spoštovana gospa veleposlanica,
spoštovani minister za obrambo,
cenjene krajanke in krajani,
dragi prijatelji – slovenski in britanski gostje,
gospe in gospodje.*

S posebno častjo in ponosom danes prvič stojim med vami na kraju, ki simbolizira požrtvovalnost, humanost, prijateljstvo, miroljubnost, sožitje, zahvalo, poklon in trajno pomnjenje. V prvi vrsti je to simbol velikega srca vseh vas – ljudi, ki tu živite in ohranjate spomin na pretekle dogodke – ter vaših prednikov, ki so v nevarnih in težkih časih v osredje postavili pomoč sočloveku. Po padcu bombnika 31. marca 1945 je hitra in nesebična pomoč vaščanov omogočila preživetje in oskrbo letalcev ter dostojen pokop tistih, ki spopada žal niso preživel. Ta pomoč je pokazala, da smo v grozotah vojne ostali ljudje, ki si sebi in drug drugemu želijo miru in svobodnega življenja na svoji zemlji.

Zato je pomembno spomniti, da se nahajamo na območju občine Črnomelj in Bele krajine, ki je v 2. svetovni vojni, po kapitulaciji Italije (1943), postalo prvo osvobojeno ozemlje v Sloveniji. V vojni je osvobojeno ozemlje plačalo svoj davek z izgubo

človeških življenj. Hkrati pa je predstavljalo stalno luč, žarek upanja ter velik zagon prizadevanjem za osvoboditev in za celoten narodnoosvobodilni boj doma in po svetu.

Spoštovani,

človekoljubni in domoljubni dogodki ter dejanja, kot so se zgodili tu, v Gornjem Suhorju, stkejo neprecenljive in večne vezi – vezi med sosedi, prijatelji, znanci in narodi. Zato me posebej veseli, da je to prizorišče že peto leto pomnik slovensko-britanskega prijateljstva, ki je bogato in razvejano. Slovenija in Združeno kraljestvo sta prijateljski in zavezniški državi, ki ju povezujejo skupna evropska dediščina, skupne vrednote in načela demokracije, spoštovanja človekovih pravic in vladavine prava ter skupnega reševanja globalnih izzivov.

Sodelovanje z državami, ki delijo enake vrednote ter so zavezane miru, je še posebej pomembno ob sedanjih zahtevnih evropskih in svetovnih razmerah ter izzivih, s katerimi se soočamo. V več kot treh desetletjih dvostranskih diplomatskih odnosov se je sodelovanje krepilo, kar ponazarja tudi Skupna izjava o nameri za krepitev dvostranskih odnosov med državama, podpisana prejšnje leto na ministrski ravni. S tem je bil potrjen vzajemen interes za nadaljnji razvoj zelo dobrih, prijateljskih odnosov in sodelovanja na področju diplomacije, gospodarstva, znanosti, varnosti in obrambe, izobraževanja, kulture, turizma in drugje.

Medsebojne vezi – pa naj bodo to osebne med ljudmi ali pa institucionalne – so neprecenljive. Področje kulture in umetnosti jim daje še posebno žlahtnost. Zato me veseli, da bomo danes prisluhnili glasbi skupnega sestava slovenskega in britanskega vojaškega orkestra, kar daje dogodku dodaten simbolni pomen. V obeh državah uspešno delujejo številni glasbeniki, likovni ustvarjalci, pesniki, pisatelji in gledališki ustvarjalci. Pomembno je tudi, da si Slovenci in Britanci aktivno prizadevamo za nadaljnje povezovanje in izvajanje skupnih projektov v raziskovalnih, akademskih in inovacijskih skupnostih obeh držav.

Ker danes obeležujemo spomin na dogodek, ki je neposredno povezan z varnostjo in obrambo vrednot, svobode in suverenosti ter ozemeljske celovitosti države, moram omeniti tudi aktualne dogodke in vojno na evropskih tleh. Spet smo soočeni z

nepotrebno izgubo človeških življenj, kršitvami človekovih pravic in humanitarno katastrofo. Mirno reševanje sporov, solidarnost ter spoštovanje mednarodnega prava morajo ostati temelji delovanja v mednarodni skupnosti. Pri tem sta pomembna vzajemna izgradnja zaupanja in sodelovanje na različnih področjih med državami – tudi na obrambnem in vojaškem področju.

Zato lahko obrambno in vojaško sodelovanje med Slovenijo in Združenim kraljestvom predstavlja pomemben zgled, ki vodi k zaupanju in odvratanju morebitnih groženj. Dvostransko sodelovanje in sodelovanje v okviru Nata prispeva k izmenjavi izkušenj, izobraževanju in usposabljanju, povezljivosti, možnostim sodelovanja pri raziskavah, razvoju in inovacijah ter pri obrambni industriji. Varnost in obramba postajata neločljivo povezani s civilnim okoljem in hitrim tehnološkim razvojem. Zato so lahko dodatne priložnosti sodelovanja v skupnih prizadevanjih za prilagajanje na spremembe povezane z uporabo prebojnih tehnologij, dvonamenskih zmogljivosti, energetske učinkovitih in okolju prijaznih produktov in podobno. Verjamem, da obstaja še mnogo potenciala za dvostransko sodelovanje, ki ga bomo lahko izpostavili v prihodnjih letih.

Spoštovani,

pred dvema dnevoma sem imela priložnost in čast, da sem se s soprogom udeležila kronanja njunih veličanstev kralja Karla III. in kraljice Camille v Londonu. Dovolite mi, da ob tej priložnosti ponovno izrazim iskrene čestitke vsem Britankam in Britancem ter vsem prijateljem Združenega kraljestva ob tem dogodku, kralju in kraljici pa želje za uspešno opravljanje njunega pomembnega poslanstva. Posebej me veseli, da so poleg glasbenikov britanskega vojaškega orkestra z nami tudi piloti akrobatske skupine Kraljevih zračnih sil, ki so sodelovali na kronanju. Hkrati pa se seveda zahvaljujem tudi pripadnikom Slovenske vojske in Policije, še posebej pa učenkam in učencem Osnovne šole Dragatuš, plesalkam in plesalcem Otroške folklorne skupine Dragatuš, godcem ter vsem predstavnikom lokalne skupnosti, ki ste sodelovali pri pripravah in izvedbi današnje slovesnosti.

Dragi krajanke in krajani,

posebna zahvala in poklon pa gre vam. Brez vaše srčnosti, skrbi, predanosti ter medgeneracijskega ohranjanja spomina ne bi bilo današnjega dogodka. Iskreno se vam zahvaljujem za gostoljubnost in za velik prispevek k pomnjenju naše zgodovine in k meddržavnemu prijateljstvu.

Na koncu vse stvari v življenju stojijo ali padejo na človeku, na ljudeh. Zato želim povedati, da ste vi odličen pokazatelj svetu, kakšni smo Slovenci – požrtvovalen, miroljuben in povezovalen narod. To je nenazadnje v himni doživeto opisal tudi naš največji pesnik.

Zato želim za konec poudariti naslednje: miru in sreče za Slovence, miru in sreče za Britance ter miru in sreče za vse narode sveta!

Hvala lepa.